

עטרת שלום

עלון שבועי טע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בגטיאית ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת ואתחנן - נחמו

בס"ד, עש"ק פרשת ואתחנן
י"ב אב תש"ע - שנה א' גליון ל'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש			
ירושלים	הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	
7:07	8:22	8:59	
7:07	8:23	8:59	ביתר
7:06	8:21	8:58	בית שמש
7:22	8:25	8:56	בני ברק

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

'הוי"ה אלהיך', וכל זה תעשה ע"י 'ושמעת בקלו' בקול תורה ותפלה, כי על ידם מהפכין מדת הדין לרחמים.

ואח"כ מבאר התורה שכך הוא סדר הנהגת העולם, 'כי שאל נא לימים ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ' היינו שבבריאת העולם היתה במדת הדין ושרשו הוא חסד גמורים כמבואר לעיל, וזה שאומרים בתפלה עוררה גבורתך והושיענו למען שמך.

וכן 'השמע עם קול אלהים' שבקבלת התורה היה ג"כ בזה הנהגה, שכל התורה הוא כדי להפוך ממדת הדין לרחמים, כמו שאמרו חז"ל (שבת פח.) 'יום השי' ה"א יתירה למה לו, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, שע"י קבלת התורה נמתק הדין של בריאת העולם.

וכן 'או הנסה אלהים לבוא' שכל ענין גלות מצרים היתה בזה האופן, שהרי היה במדת בדין אבל בשרשו היתה חסד גמור כדי להעלות משם כל הניצו"ק הטמונים שם, וכמו שמבואר בזוה"ק (ח"ב לו.) עה"פ 'ונגף הוי"ה למצרים נגף ורפוא' (ישעיה יש כב) נגוף למצרים ורפא לישראל.

ומכל זה תבין 'שאתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא אלהים אין עוד מלבדו' ש'הוי"ה' הוא בתוך 'אלהים' והכול הוא חסדים ורחמים גמורים.

(נאמרו בס"ש תשס"ו לפ"ק)

בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבבת עד הוי"ה אלהיך ושמעת בקלו (ד ל).

אפשר לומר בהקדים מה שאמרו חז"ל (ב"ר יב טו רש"י בראשית א א) שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין ע"כ. וכבר עמדו בזה קדמאי איך שייך אצל השי"ת שום שינוי רצון ח"ו, הלא כתיב אני הוי"ה לא שניתו (מלאכי גו).

אלא הנראה לומר שמבואר ממרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת עמוד התפילה בממ"ח אות קנה) איך למתק את הדינים בשורשם, והוא ע"י שימצא בדין עצמו שורש חסד, ואז נהפך הכול לחסד, ונמתקין הדינים בשורש החסד שיש בו, כי הגבורות בשורשן הם תכלית הטוב והחסד, וע"י שימצא בדין שורש החסד, אז הוא מעורר שורש הגבורות שהם כולם חסדים גמורים.

לפי זה יוכן שבאמת אין שום שינוי רצון ח"ו, אלא שבאמת נברא העולם במדת הדין, אלא שהקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין היינו שתמצא מתוך מדת הדין שורש החסד שהוא מדת הרחמים, וכך הוא כל סדר הנהגת העולם.

וזהו שאמר כאן התורה 'בצר לך' אם שורה עליך מדת הדין, 'ומצאוך בגי' היחוד צ"א וחם"ה, היינו שתמצא בתוך הדינים שורש החסד ועי"ז יהיה היחוד צ"א, 'כל הדברים האלה' שבדרך זה תלך עד 'באחרית הימים' שאז יהיה תיקון המלכות והדינים בשלימות, 'ושבת עד הוי"ה אלהיך' שתגרום עי"ז שיהיה היחוד בשלימות בחינת

דברי תורה מרבתינו זי"ע

עין ואבן, אשר לא יראון ברוח הקודש, ולא ישמעון כרוזן של מעלה ותורה מפי עליון, ולא יאכלון בזיו השכינה להשפיע מאורם אל הדור, ולא ירחין ריחא דלבושא, כפי הראוי שיהיה מדריגות אלו לראשי הדור להנהיג דורם בנחת ובקדושה, אעפ"כ 'ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת' גם אצל ראשי הדור כאלה, ובלבד אם תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך בלב אמת דבוק באהבה עזה ובאחדות עם הצדיק, יהיה לך תועלת גדול. עד כאן אמרו לי בחלום.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אַתָּה הִרְאָתָּ לְדַעַת בִּי הוִי"ה הוּא הַאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ (ד לה).

כל 'מלכוד' שאין בו תוספת של 'עוד', אלא סובר שאין כמותו בעולם וכבר השיג כל צרכו [אינו מצד הקדושה], אבל סימן של קדושה 'עוד', שלבבו נשבר ונכנע שעדיין לא השיג כלל, הרעה אותי מעודי" (בראשה מה טו) מנהר דלא פסיק לעלמין, כי בקדושה יש 'עוד' ותוספת בכל רגע, וכל מה שהשיג אינו אפילו התחלה ובוה הלך ואור, אמן כן יהי רצון.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֶבְרַת הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבַּנֵּן (ג כה).

יש להקשות מה שאמר משה רבינו 'ואראה את הארץ' הרי הקב"ה ג"כ אמר למשה שיראה את הארץ כדכתיב 'וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל' (במדבר כו יב). א"כ למה לא ביקש משה בפירוש שרצה להיכנס באר"י ולא בראה בעלמא. אלא הכוונה בזה שמשה היה רוצה שתהיה הגאולה השלמה, ולא יחרב בית ראשון ושני, ולא יהיה הגלות הארוך הזה. לזה דיין ואמר 'הארץ הטובה' היינו שיהיה עכשיו הבידור הטוב, ויתעלה הקדושה למעלה למעלה, והקליפות יפלו למטה בלי תקומה לעולם, כמו שיהיה ממש לעתיד לבוא בימי משיח צדקנו. והוא שאמר הכתוב 'ואראה את הארץ הטובה' דייקא בלי שום תערובת כלל, ומיולא כשיהיה כן, אז גם אני יכנס לארץ ישראל.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

אֲנֹכִי הוִי"ה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים (ח ז).

מבואר בפרקי היכלות (ספר החשמל לרבי יוסף ניקמליא), שיש היכל חשמלים שיכולין לדבר אלף דבורים בדבור אחד, והנביא כשירצה ליכנס דרך היכל שלהם, ינסו אותו אם יוכל לדבר כמותם אלף תיבות בדבור אחד יניחו אותו לכנס, ואם לאו דוחין אותו לחוץ, והוא ענין אלו שני עשרת הדברות בדבור אחד. ולכן אלו הדברות דיתרו ואתחנן בהרף עין נאמרו ובדבור אחד (מכות כד). וכל ישראל היו במדריגה זאת לדבר כאן ולשמוע כן, ודי בזה לסתום פי המפשים לא ידעו ולא יבינו טח מראות עיניהם, ותמוה בעיני היאך אנשי החומר מפה סרוחה רמה ותולעה מלוכש בנוף עכור בזה משכא דחויא, ירצו להשכיל במפשותם ענינים כאלו מגדולת אלהותו יתברך, ואתה בני אל תמ לבך למפשותם ואו תאיר נפשך באור החיים.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אֶת הוִי"ה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֶתוֹ תַעֲבֹד וּבְשִׁמּוֹ תִשְׁבַּע (ו יג). אפשר לומר בדרך רמז דהנה 'תירא' בנימטריא תור"ה. והכוונה בזה שהתורה בא ללמד את האדם איך יוכל לעסוק לקיים את כל התורה, זהו רק אם האדם יש לו פחד ויראת שמים ועובר את ד' אלוהים בשלימות, האדם הזה יוכל לעסוק ולקיים כל המצוות שבתורה"ק.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּהוִי"ה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלֶכֶם הַיּוֹם (ד ד). הפסוק הזה הוא מספר מכוון 'הו"ה' מיכאל גבריאל נוריאל רפאל, וכן מספרו 'הו"ה' אש מים רוח עפר', כי כשאדם ישראל עושה צדקה וחסד, ומוזק היסודות שלו 'באש' לעשות כל המצות ותפלה בחמימות גדול ובלב שמה, ולשמור עצמו מכעס וגאווה. 'ובמים' להתענג על ה' ולא בתענוגי הבל. 'וברוח' להלל לקונו וכוראו בשירות ושבת והלל ורגן, ולא בהוללות של הבל. 'ובעפר' להיות נכנע ונשבר לפני קונו, ולא עצבות ועצלות, אזי יאיר עליו המרכבה ארבע מלאכים הנ"ל, ובתוכם יהיה ב"ה וב"ש וזהו שמרמז מספר הפסוק ואתם הדבקים וכו'.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

בִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קְרִיבִים אֵלָיו בְּהוִי"ה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֵלָיו (ד ז).

'קראנו' חסר יוד בכל קריא. ונמסר במסורה ב"פ 'קראנו' דין, ואידך 'הו"ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו' (תהלים כ י). והנה הפסוק הו"ה הושיעה וגו' הוא מספר 'שמע ישראל הו"ה' אלהינו הו"ה אחד' (לקמן ו ד), כי כשאנו מחדין במסירות נפש כל העולמות לאחדות אחד יחיד ומיוחד, אזי כל 'אלהים' נעשין 'קרבים אלינו' והרי קרוב פסול לדון את קרובו, ולכן נמתקין הדין ונעשין רחמים ורצון וחיים אמן כן יהי רצון.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

בִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קְרִיבִים אֵלָיו בְּהוִי"ה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֵלָיו (ד ז).

הנה אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ה). רב אמי ורב אסי אע"ג דהוו להו תליסר בי כנישתא בטבריא, לא מצלו אלא בני עמודי היכא דהוו גרסי. והענין שהיו מתפללים רק במקום שלמדו תורה, כי ע"י לימוד תורה היו ממשיכים את קדושת בית המקדש לשם, על דרך שאמרו (מנחות ק). זאת התורה לעולה (וקרא ז לו) כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה. ולכאורה איך יכולים להקריב עולה חוץ למקומו, ומוכרחים אנו לומר כי ברוב קדושתם הם ממשיכים את בית המקדש אל ביתם, והיו שפיר כאלו הקריב עולה, ולכן במקום גרסי ממשיכים לשם קדושת בית המקדש, ושפיר שם אפשר להתפלל שעולה תפלתם השמים. וזה אמרו 'כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כה' אלהינו בכל קראינו אליו' כלומר שיקבל ד' את תפלתם בבחינת 'קרובים אליו' שהקב"ה מקבל תפלתם בכל מקום, ובאיזה אופן יגיעו לזה, ממשיך הכתוב 'ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום' ר"ל ע"י שעוסקים בתורה הקדושה, בכל מקום שקובעים שם מקום ללמוד התורה, ע"י ממשיכים בית המקדש לביתם, ויכולים להמשיך את 'אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראינו אליו.

(בית אבות' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וְעַבְדְּתֶם שֵׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יִאֲכָלוּן וְלֹא יִרְיָחוּן (ד כח).

'יריחון' חסר וא". אמרו לי בחלום דלא כתיב 'אלהים אחרים' חלילה חלילה, אלא מתרגמינן וברביא, והם ראשי הדור רב ורבי ורבן, אשר בדורות שלפנינו היו ראשי הדור רואין מסוף עולם ועד סופו, ומדברין ברוח הקודש ושומעין כרוזן של מעלה, והיה נפשם מלאים מזיו השכינה, והשפיעו מאור הזה לכל בני דורם ולכל הדבקים בהם, כידוע כל זה ומפורסים. ובעקבות משיחא הוצפא יסני (סוטה מט): 'ועבדתם שם אלהים' ראשי הדור 'מעשה ידי אדם' שהסכימו עליהם עדת ישראל שיהיו ראשי הדור, 'עין' החיים צדיק הדור, 'ואבן' תלמיד חכם העוסק בתורה רבנים ולומדים שהסכימו עליהם בני אדם, והוה מעשה ידי אדם

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דיני לקיחת ומכירת הטלית. סימן כ.

א. בדור הזה אסור לקנות ציצית ורצועות אלא ממי שמכירו שעשה הכל לשמה כדת התורה, כי נפרץ הדור ומכשילין בציצית ורצועות פסולין:

בש"ע ס"א כתב: הלוקח טלית מצויצת מישראל, או מתגר א"י (ואומר שלקחן מישראל נאמן) כשר, דכיון דתגר הוא, חזקה שלקחה מישראל, דלא מרע נפשיה. אבל אם לקח מא"י שאינו תגר, פסולה: במשנ"ב סק"ג כתב: אפילו אין מכיר אותו שהוא כשר ונאמן אפ"ה תלינן דסתם ישראל בחזקת כשר הוא ובדאי טוואן ושזון ותלאן לשמן, אם לא שהוא חשוד.

אמנם כבר כתבו כל גדולי האחרונים, ראה בשו"ת חת"ס א"ח סימן ו', שו"ת שמן רוקח מהד"ת סימן ב', ברכת הבית שער לז סק"ג, שו"ת לבושי מרדכי ה"ג סימן א', כף החיים סימן יא סק"ד, אגרות חזו"א ח"א י', ועוד. דבזמן הזה איתרע ענין זה, ומצוי אנשים שומרי מצוות שאינם נוהרים בעשיית ציצית לשמה ושכיח שנותנים העשיה בידי נכרים וקטנים, וגם בתליית הציציות שכיח שנותנים הדבר בידי הפסולים בעשייתן או שאינם יודעים לכוון לשמה וכדו', ולכן כל אדם יחוש מאד שלא לקנות טלית וציציות אלא מאותם הידועים בכשרותם המהודרת שעשויים לשמה ע"י אנשים יראי שמים. (כל לשון זה הם מהאחרונים הנ"ל).

וכן בביאור הלכה סימן יא ד"ה וצריכין כתב: ואולם באמת תמה אני על המהדרין לקנות דוקא כפול לשמונה שהוא ע"פ רק למצוה מן המובחר לכו"ע הלא יותר ראוי להם לכתחילה להדר על הציצית לידע אם הם טוויים ושזורים לשמה כדו"ע"י ישראל כי יש מקומות שסומכין לטוות ציצית ע"י גוי בציווי ישראל ועוד כמה קולות, ע"ש. וע"ע בחת"ס הנ"ל שכתב דאפילו יש לו כתב הכשר מעירו מה יושיענו זה אטו אדסקי' ניקום וניסמוך, ומי יעיד על החתימה, ואי חשוד למכור ולהכשיל חשוד נמי לזיפוא, ועוד אפשר שעל ידי כתב זה שנתנו לו פ"א ימכור אלף פעמים, ע"ש עוד באריכות לגבי המכשולות שיש ברצועות ובמזוזות.

ב. אם מכר טלית לחבירו לא מכר הציצית ומותר ליקח וליטול הציצית ולתלות בטלית שלו ולא דמי למזוזה שהוא סכנה שמגרה המזיקים בבית ובא לידי היזק:

כ"כ התוספות שבת דף כב ע"א, רב אמר אין מתירין מבגד לבגד - לא מבעיא אי חובת טלית הוא דאסור אלא אפילו חובת גברא הוא נמי אסור כדאשכחן במזוזה דנענש אותו שנטלה בבבא מציעא בסוף פרק השואל (דף קב.), אף על גב דחובת הדר היא. ושמאל אמר מתירין אף על גב דשמאל גופי' סבר דחובת טלית היא אפ"ה מתירין כיון שעושהו לצורך בגד אחר, וגבי מזוזה שנענש שמה לא היה בדעתו להניח בבית אחר, א"נ מזוזה שאני שעשויה להציל מן המזיקין, ואף על גב דלכ"ע אין מתירין שלא להניח בבגד אחר אין קשה מה שנהגו להתיר ציצית מטליתות של מתים דדווקא בטלית של חי שהוא בר חיובא אין מתירין.

וכ"כ המג"א סימן טו סק"ב וז"ל: ומשמע בתוס' הטעם דאסור לבטל מצות טלית זה, ונראה לי דאם רצה לעשות מהטלית בגד שלא יהיה לו ד' כנפות מותר ליטלו, וכ"מ בגמ' דף מ"ג דמותר ליטלו אם מוכר הטלית לעכ"ם כיון דאז אינו בר חיובא ע"ש. וכתוב בשאלתנו פ' שלח לך כשמוכר טלית לחבירו אסור ליטול הציצית אא"כ רוצה לקבעו בטלית אחר וה"ה במזוזה כשרוצה לקבעה בפתח אחר שרי ליטלה עכ"ל, אבל התוס' אוסרים במזוזה.

יתן, וצערי ופחדי כל הימים יהיו כפרה על עוונתי. ממחרת, כשהתכונן בעל המלון להגיש את החשבון לרבינו, נגש אליו אחד המשרתים, ואמר לו שהרבי האורח בקשו לבוא לחדרו. כשנכנס בעל המלון לחדר, סגר רבינו את הדלת אחרי, ואמר לו: דבר סתר לי אריך, אך תבטיח לי שלא תשאל מאומה, מאין, ממי, ואיפה. בעל המלון הסכים לתנאים. שאל אותו רבינו, האם נגב ממנו איזה סכום כסף, מתחילה ענה בעל המלון: לא. שכבר נשכח ממנו מעשה הגניבה. אחר כך נזכר, ואמר: כן, זה היה לפני עשר שנים.

כשמסר לו רבינו את כל הכסף, הודה לו בעל המלון ושאל, אולי יגיד לי הרבי מה מעשהו כאן, ענה לו רבינו אף אני איני יודע, אלא שהחזוה מלובלין שלחני לכאן, וסיפר לי דרך אגב על שלוש בנותיו, שהגיע להן עת דודים, ואין לי במה להשיאן. הבין בעל הבית את כוונת החזוה מלובלין, וביקש את רבינו שיעשה חשבון, כמה יצטרך לצרכי החתונה והנדונה והמתנות. רבינו ערך לו חשבון, והפציר בו בעל הבית לקחת ממנו את כל הסכום הדרוש לו. רבינו שב אל החזוה מלובלין, ומיד כשנכנס אל החזוה: הרי כבר השגת מה שהיה דרוש לך. אמר לו רבינו: כח התשובה של אותו מלמד המרידנו, ולא נתן לי לישון כל אותו הלילה.

מעשה אבות

מסופר שהיה לרבינו הגה"ק רבי אברהם מרדכי מפינמשוב זלה"ה, כמה בנות להשיאן, ולא היה בידו אפילו פרוטה אחת לפורמה, ודרכו היה לנסוע אל רבו הקדוש רבינו החזוה מלובלין זי"ע, ומעולם לא הזכיר מזה בפיתקא שנתן לרבו רק ביקש על רוהניות. ואשתו הרבנית אמרה לו בכל פעם כאשר הכין עצמו לנסיעה, שיוכיר אותם לפני רבו להתפלל בעדם שיוכל להשיאם, ולא ציית אותה כדרכו. פעם אחת, נמלכה הרבנית, ונסעה גם היא אחריו לובלינה, מבלי להגיד לו. כשנפגשו שניהם בבית מדרשו של החזוה, הוכרח כבר רבינו לשפוך את מרי שיתו לפני רבו. אמר לו החזוה הקדוש, למה לא אמרת לי דבר עד הנה. השיב לו רבינו: חשבתי שהרבי ברוח קודשו יודע מעצמו את אשר אתי. אמר לו החזוה. לא כן הוא, דהנה רואים שבנעני הנפש כתוב בתורה 'אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת והוכא אל אהרן הכהן וראה הכהן את הנגע' (ויקרא יג ביד) כלומר, שהכהן בעצמו יראה את הנגע מיד, מבלי שיגידו לו. אבל בנעני בתים כתוב 'ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית' (שם יד לה). מכאן שבנעני בתים, כלומר, בצרכי הבית צריכים להגיד לצדיק.

ולכן עצתי היא שתשים פעמך לעיר קראשניק, ושם יעמוד לך רווח והצלחה. ארו רבינו את כל הפציו וספריו בארגו, ונסע לקראשניק. העגלון הוביל אותו לבית אכסניה ידועה, ורבינו שכר לו שם חדר. האכסנאי, בראותו את הארגו הגדול המלא מלבושים וספרים, חשב כי האורח הוא סוחר עשיר, ושמה בליבו. ומיד פעם בפעם היה עולה לחדרו ושואל את האורח, מה רוצה כבודו לאכול האם ייטב בעיני מאכל זה וזה, או מאכל אחר, ורבינו ברצונו לצאת מן המבוכה, היה מנענע לו בראשו בכל פעם. בעל המלון היה מביא לו כל מיני מאכלים, ורבינו ישב והגה בתורה. עברו שבועות אחדים, והאכסנאי רואה כי האורח שלו אינו מתעסק בשום מסחר, והוא רק יושב ולומד, הכיר בעל המלון שעסק ביש לפניו, שאפילו אם יקח מהאורח את כל הארגו עם הפציו, עדיין לא יוציא את שכרו לשלם כפי שכבר מגיע לו. בכל אופן, אמר לעצמו מחר בבוקר אושיט לו את החשבון, ואם לא ישלם, אתפוס ממנו את כל הפציו, ואשלחהו מכאן.

בלילה ההוא נשמעה דפיקה קלה על הדלת של רבינו, וכאשר פתח רבינו את הדלת, התחמק בלאט לתוך חדרו המלמד של בעל האכסניה. המלמד פתח ואמר: דבר סתר לי אריך רבי, רק הבטיחני רבינו, המשך המלמד: שארדני הרב רואה הנהו בעל האכסניה איש עשיר מאד, ולפנים היה עוסק גם במקח וממכר שוורים. פעם אחת, זה היה לפני כמה שנים, נסע למרחקים, לעיר פראג, והוביל שמה הרבה שוורים למכירה, והרוויח אז כמשהא ומתן ההוא עשרת אלפים ר"כ. בבואו הביתה הניח את כל המעות במגירה של השולחן שהיה בחדר משכבו, ובהיפזו הניח את המפתח של המגירה על השולחן.

בלילה הקיצוני, וראיתי את המפתח. התלקחה בי אש החמוד לכסף, ולא יכולתי למשוך ברוחי, הוצאתי את כל עשרת האלפים וממנתי אותם בחצר. לאחר כמה ימים, כשנודעה הגניבה, נהפך כל הבית למרקחה מהרעש והמהומה, אבל בי לא חשדו כלל וכלל, כי הייתי בביתם שנים רבות, ונחשבתי תמיד כאיש ישר. בראותי את צער אנשי הבית נחמתי על כל מה שעשיתי, אבל יראתי לגלות הרב ולהחזיר הכסף. כמה פעמים גבר עלי המחסור כל כך, עד שלא בא אוכל בפי בני ביתי כמשך ימים אחדים, אבל בכסף ההוא לא ננעתי. עתה, בראותי את כבוד הרב, אשר הכרת פניו ענתה בו כי הוא ירא שמים, ובדאי ככבוד הרב לא יחשדו, ובפרט שלא היה כאן בעת ההיא. והנני מוסר לכבוד הרב בזה את צורר הכסף, ואני כמות שיעשה כחכמתו להשיבו אל בעליו, מבלי לעורר עלי שוב תרעומת. מי

יתן, וצערי ופחדי כל הימים יהיו כפרה על עוונתי. ממחרת, כשהתכונן בעל המלון להגיש את החשבון לרבינו, נגש אליו אחד המשרתים, ואמר לו שהרבי האורח בקשו לבוא לחדרו. כשנכנס בעל המלון לחדר, סגר רבינו את הדלת אחרי, ואמר לו: דבר סתר לי אריך, אך תבטיח לי שלא תשאל מאומה, מאין, ממי, ואיפה. בעל המלון הסכים לתנאים. שאל אותו רבינו, האם נגב ממנו איזה סכום כסף, מתחילה ענה בעל המלון: לא. שכבר נשכח ממנו מעשה הגניבה. אחר כך נזכר, ואמר: כן, זה היה לפני עשר שנים.

כשמסר לו רבינו את כל הכסף, הודה לו בעל המלון ושאל, אולי יגיד לי הרבי מה מעשהו כאן, ענה לו רבינו אף אני איני יודע, אלא שהחזוה מלובלין שלחני לכאן, וסיפר לי דרך אגב על שלוש בנותיו, שהגיע להן עת דודים, ואין לי במה להשיאן. הבין בעל הבית את כוונת החזוה מלובלין, וביקש את רבינו שיעשה חשבון, כמה יצטרך לצרכי החתונה והנדונה והמתנות. רבינו ערך לו חשבון, והפציר בו בעל הבית לקחת ממנו את כל הסכום הדרוש לו. רבינו שב אל החזוה מלובלין, ומיד כשנכנס אל החזוה: הרי כבר השגת מה שהיה דרוש לך. אמר לו רבינו: כח התשובה של אותו מלמד המרידנו, ולא נתן לי לישון כל אותו הלילה.

רבינו הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב ב"ר בנימין זאב יעקב זי"ע א"א י"ז אב תקפ"ד

תולדותיו

רבינו נולד בשנת תקכ"ו לאביו הרה"ק רבי בנימין זאב יעקב זצ"ל אבדי"ק זארנאוויצע וואלבראם בן הרה"ק רבי משה זצ"ל אבדי"ק בענדין בן הרה"ק רבי אהרן רוקח זצ"ל (חותנו של בעל הנועם אלימלך זצ"ל, ואחיו של הרה"ק רבי אלעזר אמסטראדאם זצ"ל) בן הרה"ק רבי שמואל שמעלקי מרגליות זצ"ל אבדי"ק עלקיש, מגזע היחס נוי"נ למשפחת מרגליות המפורסמת אחת מגי' המשפחות אשר העיד מרן הבעש"ט זצ"ל על טוהר יחוסם. רבינו נתייתם בילדותו מאביו שנפטר בצעירותו, אחרי שאביו שמע כרוז מן השמים שאביו רבי משה עתיד להסתלק מהעולם, אמר שהעולם עוד צריך לאבי ובן יכבד אב ויבוא במקום אביו, ואחרי זמן קצר נחלה ונפטר מהעולם, אז עבר רבינו ונתגדל בבית אחיו הרה"ק רבי יוסף המגיד מז'מיראד זצ"ל עד שאחיו נסע לא"י והשתקע בעיר הקודש צפת בארץ הקודש.

בצל גדולי החסידות

רבינו הסתופף מתחילה אצל רבו המובהק הרה"ק רבי יחיאל מיכל המגיד מזלאטשוב זצ"ל, תלמידו של מרן אור שבעת הימים מרן הבעש"ט זי"ע, מסופר שדרכו של המגיד מזלאטשוב היה ללמוד זהר אחר חצות הלילה ומקודם הלך לבדוק עם כולם ישינים, פעם אחת עשה רבינו עצמו כאילו הוא ישן ושמע איך המגיד קודם שמתחיל ללמוד אמר לעצמו: מעכל איך בא לך ללמוד זהר וכי ראוי אתה לכך, ובכה ולמד, ובאמצע הלימוד הפסיק עוד פעם ואמר לעצמו: אם באמת היית יודע שאין אתה ראוי ללמוד זהר גי"כ טוב, ושוב בכה והמשיך ללמוד, ואמר רבינו שמאז לא היה יכול להיות בחדר אחד בעת שרבו למד זה"ק. וכן היה תלמידו של הרה"ק רבי לוי יצחק מבראדיטשוב זצ"ל, וכלשון חותנו רבינו המהרי"א מקאמרנא בהקדמתו לחומש היכל הברכה: ומורי חמי היה אצלו [בבית הקדושת לוי] בשנת תקנ"ד, והיה אצלו קרוב לשנה ולמד אצלו תורה יראה ואהבה עד שנעשה כאש שורף להבת שלהבת.

וכן היה תלמידו של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זצ"ל ונסע ביחד עם רעו וידידו הרה"ק השרף רבי אורי מסטרעליסק זצ"ל, ומסופר כשרבינו היה בקארלין לא גילה מי הוא ומהיכן הוא אפילו לרבו, פעם אחת בערב חג השבועות הגיע אחד שהכיר את רבינו ושאל לרבינו עם הוא אחיו של הרה"ק רבי יוסף מז'מיראד, והשיב לו הן, מיד הלך להודיע להרה"ק מקארלין שרבינו הוא יחסן גדול, מאז התחיל הרה"ק מקארלין לקרבו מאוד, אחרי חג השבועות הודיע רבינו לרעו וידידו הרה"ק מסטרעליסק כי בדעתו לעזוב את קארלין אחרי שנתגלה שאני מיוחס אין לי מה לחפש כאן, וכשבא ליפרד מרבו אמר לו רבו מה חסר אצלנו, אמר לו רבינו: אני צריך לרבי שיקרע ממני קרעים, וכל זמן שלא הכירו אותי היה לי מה לחפש כאן ועכשיו שמכירים אותי הלך ואחפש לי רבי אחר.

והדר בבית החוזה מלובלין, כששני תלמידי החוזה נשתדכו ביניהם והחוזה היה השדכן, וגדולי תלמידי החוזה המאור ושמש והאור לשמים ור' מרדכי מקוריץ ועוד היו הערבים. שמחת החתונה נחוגה בחודש שבט תקפ"ב בעיר מגורי הכלה בפינטשוב, ורבינו המהרי"א נשאר לשבת וליצוק מים מחותנו הגדול, וכמו שכותב רבינו המהרי"א במגילת סתרים: שרבינו היה מורי ורבי בחסידות ויראה, וקנה ממנו הרבה תורות ומעשיות, והעיד על זה רבינו המהרי"א שכל סיפוריו הם אמת כמו ה' אלקיכם אמת. רבינו המהרי"א העיד על בית מדרשו של רבינו שהיו יכולין למשמש הקדושה בידים.

רוח הקודש

פעם אחת בעת שהיה עריכת השלחן אצל רבינו בסעודת ראש חודש, והביא מוכר היין יין על השלחן, וכשלקח רבינו היין צעק אליו: מאין לך יין זה, אז נזכר שלקח אותו ממקום שעמד סתם יינם. וכן מסופר שפעם אחת הביאה לו אשה עוף שחוטה וצוה רבינו לקרוא להאשה שתגיד לו מהיכן לקחה העוף, כי העוף אומר לו שלא נשחטה כראוי, אמרה לו האשה שהביאה מהשוחט של העיר, הלך רבינו לשאול להשוחט, ואמר לו שהאשה הזאת לא היתה מעולם אצלו, כשראתה האשה שכלתה אליה הרעה הודאתה שרצתה להכשילו בנבילות ח"ו. גם היה לו חסיד אחד שלא היה לו פרנסה והיה עני גדול, הבטיח לו רבינו שיקשרוהו לעולם הניגון ויהיה חזן, ומזה יהיה לו פרנסה וכן היה. פעם אחת באמצע התפילה רץ רבינו לעבר החלון, לאחר התפילה שאלוהו על זה אמר שבאותו הזמן נפל הגרויסער לייב [הרה"ק ר' לייבער הגדול מברדטשוב זצ"ל] מהגעלה בדרכו לקראקא והלך להצילו, ולאחר מכן סיפר הגרויסער לייב שבעת שפנל הרגיש איך שרבינו מחזיק אותו שלא יפול ויוזק.

תלמידיו

הרה"ק בעל המאור ושמש זצ"ל, הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל, הרה"ק רבי מאיר מאפטא זצ"ל בעל האור לשמים, הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זצ"ל, הרה"ק רבי ירחמיאל בן היהודי הקדוש מפרשיסחא זצ"ל גם רבינו הכתירו והסמיכו לנהל עדת פרשיסחא אחר הסתלקות אביו, הרה"ק רבי יצחק מוורקא זצ"ל היה שתי שנים רצופות אצלו וישן על ספסל בבית מדרשו כל אותו הזמן. וכנ"ל גם חתנו רבינו המהרי"א מקאמרנא זי"ע הסתופף אצלו והסמיכו לנהל עדה בישראל.

הסתלקותו

כמה שנים לפני הסתלקותו כשהלך רבינו לטייל עם בנו הר' יוסף דוד, הגיע למקום אחד, ואמר לבנו עם הייתי בונה בית במקום הזה היה נחשב כאילו בניתי בארץ ישראל, ולאחר פטירתו שהמקום הזה נתקדשה לבית החיים החדש של פינטשוב והטמינו את רבינו במקום הנ"ל, אז הבינו את דברי רבינו, רבינו נסתלק בשנת החי"ן לחייו טו"ב באב שנת תקפ"ד. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

וכן היה תלמידו של ש"יב הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל ואחיו הרה"ק רבי זושא מאנפולי זצ"ל. וכן נסע להסתופף בצל הרה"ק רבי זאב מזיטאמיר זצ"ל, והיה חברותא בגפ"ת ביחד עם הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זצ"ל. ובסוף ימיו נתבדק ברבינו הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זצ"ל והיה מגדולי תלמידיו שהפיצו תורתו ברחבי פולין.

ומסופר שהרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל הביא את הרה"ק רבי חיים דוד זאקטער מפיעטרקוב זצ"ל לעשותו לבעל תשובה לפני רבו מלובלין, אמר לו: אני איני יכול לעשות לו כלום לך אל תלמדי רבי אברהם מרדכי מפינטשוב, ונשתתה הרה"ק רבי חיים דוד אצל רבינו שתי שנים רצופות עד שנעשה לאדם גדול. מכל אלה ועוד הרבה מרועי החסידות קיבל רבינו הרבה תורות והזכרות ישרות, ובפרט עובדות והנהגות, וכפי שכותב נכדו רבינו המהרי"א מקאמרנא זי"ע בהקדמתו לספרו אור עינים: משם אביו המהרי"א מקאמרנא זי"ע שמורינו הרב אברהם מרדכי זל"ה"ה מפינטשוב היה משמש שלש מאות צדיקים בעלי רוח הקודש, ושמע וראה מהם כל אלו מעשיות שהבאתי בפירוש זקן ביתי על פרקי אבות.

כפי ישרים תתרומם

רבינו הרה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקאמרנא זי"ע בעת שנשתדך עם רבינו אמר שכל אחד ואחד שנתן לרבינו שלום ידע שמו ושם אמו אע"פ שלא הכירו. רבינו הרה"ק רבי צבי הירש מזיידטשויב זצ"ל אמר על רבינו הנני אומר בתורת עדות והשמים והארץ גי"כ יעידו שר' אברהם מרדכי היה לו בכח להחיות מתים. הרה"ק בעל המאור ושמש זצ"ל סיפר שפעם אחת שהיו החבריא קדישא ביחד עם הרבי מלובלין אצל רבינו בפינטשוב ורבינו היה השיץ וכשהזכיר את השם יצא מפיו לפיד אש וכיון את הכוונה שכיון הכתן הגדול ביוה"כ בשעת עבודה. הרה"ק היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל שאל פעם אחת מרבינו הלילקע ציבעך ואמר שהוא מריח בו ריח הקטורת, וגם היה שולח כל שנה אחד מתלמידיו לרבינו לשמחת תורה שיראה ויגיד לו הכוונת שמכוין רבינו בעת ההקפות. הרה"ק מאפטא זצ"ל אחר שעזב את הרבנות אפטא ועבר לגור בעיר מעזיבוז ביקש מרבינו שיבוא למלאות מקומו, אמר לו מתאימים אתם להיות רבי אפילו בדורו של ר' אלימלך, והשיבו רבינו דעו לכם שאבותי הקדושים מרעישין עולמות שלא אהיה רבי. הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זצ"ל לפני הסתלקותו אמר לתלמידיו שתראו לפעול שרבינו יבוא להשתכן כאן ויהיה ממלא מקומו ורבינו כנ"ל לא רצה בשום אופן לקבל על עצמו רבנות ומנהיגות כל שהוא.

קשרי שידוכין

החוזה מלובלין שידך לרבינו את רבינו איש האלקים המהרי"א מקאמרנא זי"ע, באמרו אליו: איך זע אז דער חתן וועט פארשאנין די גאנצע וועלט. שמחת התנאים נחוגה ברוב פאר